DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-118

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Переста Ю.-В.Ю.
аспірант кафедри міжнародного права, юридичний факультет,
Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна

У юридичній науці дослідження сконцентровані переважно над дослідженням історико-правових передумов розвитку та становлення транскордонного співробітництва територіальних громад, їх представницьких органів та місцевих органів виконавчої влади України. В аспекті історико-правових передумов становлення і розвитку транскордонного співробітництва здійснювали дослідження та розробляли його періодизацію такі вчені-юристи, як: Бєлєвцева В.В., Мірзоєв Р.Ш. та Цукан О.М. Окремі аспекти міжнародних договорів України у сфері транскордонного співробітництва досліджували Баймуратов О.М., Васильвєв Є.О., Василькова Є.А., Жилінкова І.В., Мірзоєв Р.Ш. огли, Кофман Б. та Панасюк С. Однак, варто відзначити, що дослідження історико-правових передумов виникнення, становлення та розвитку транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я є малодослідженим у юридичній науці.

Загальновідомо, що транскордонне співробітництво почало розвиватись приблизно у 50-х р. у Європі [50, с. 51] і поступово почало розвиватись у різних сферах економічній, соціальній, культурній, освітній, науковій не винятком стала, і сфера охорони здоров'я. Становлення транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, у тому числі транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я та його врегулювання бере свій початок від запровадження у 1986 р. Європейським єдиним актом основи для законодавства, яке спрямовувалось на захист здоров'я та безпеки працівників на інтегрованому єдиному ринку [2]. Протягом 1986 – 1997 рр. поступово запроваджується та починає врегульовуватись політика Європейського Союзу у сфері охорони здоров'я, у ці роки також запроваджуються і різні програми на підтримку сфери охорони здоров'я. Згодом питання більш скоординованої політики у сфері охорони здоров'я на рівні Європейського Союзу врегулював у 1992 р. Договір про заснування Європейської Спільноти, Амстердамський договір у 1997 р. розширив правову основу для діяльності Європейського Союзу, і як наслідок поступово вирішились проблеми щодо регіонального балансу у сфері охорони здоров'я [3, с. 16; 4].

Сфера охорони здоров'я спочатку розглядалась опосередковано або винятково через запроваджені різні заходи, і поступово була інтегрована в політику Європейського Союзу. Згодом було розроблено більш горизонтальний та комплексний підхід до викликів, які постають перед сферою охорони здоров'я, врегулювавши більш чітко питання щодо охорони громадського здоров'я у Договорі про функціонування Європейського Союзу (ст.168). Важливим етапом політики Європейського Союзу щодо розвитку транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я і подальшого розвитку правової основи організації прав пацієнтів на транскордонну медичну допомогу стало прийняття у 2011 р. Директиви про права пацієнтів у сфері транскордонної медичної допомоги [3, с. 18; 6].

Варто відзначити, що в державах-членах Європейського Союзу в останні роки транскордонне співробітництво у сфері охорони здоров'я, у тому числі таке співробітництво закладів охорони здоров'я набуло важливого значення і першочергово воно спрямовується на покращення доступу до якісної медичної допомоги для громадян, які проживають у прикордонних регіонах [5, с. 8].

Європейський Союз поступово розпочав і співробітництво із Україною, щодо розвитку транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я. Передумовами розвитку та правовою основою співробітництва у сфері охорони здоров'я, у тому числі і щодо розвитку співробітництва закладами охорони здоров'я стала Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, яку було укладено у 1994 році. Періоду 1990 – 2000 рр. притаманне прийняття Конституції України та галузевих законів, а саме Законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» та «Про транскордонне співробітництво», які розроблені з метою створення відповідного правового простору, у рамках якого можуть бути встановленні транскордонні зв'язки та здійснюватися транскордонне співробітництво закладів охорони здоров'я.

Внаслідок виконання положень вищезгаданої Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 21 березня 2014 року було підписано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, яка окреслила нові напрями співробітництва щодо транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, які спрямовуються на зобов'язання підтримувати транскордонне співробітництво, розвиток та посилення транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, у тому числі і посилення спроможності транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я, поступового наближення законодавства та практики до принципів acquis ЄС у цій сфері та ін.[7].

Таким чином, Європейський Союз почав поступово вибудовувати політику та врегульовувати відносини у сфері охорони здоров'я, у тому числі у сфері транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я. Транскордонне співробітництво закладів охорони здоров'я першочергово має спрямовуватись на покращення доступу до якісної медичної допомоги громадян, які проживають у прикордонних регіонах. Сьогодні Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, окреслює основні напрями щодо транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я та поступового наближення законодавства та практики до принципів acquis ЄС у цій сфері та ін.

Література:

1. Іванов Д.В. Проблеми розвитку єврорегіонів в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Сер.: Державне управління*. 2012. Т. 208, Вип. 196. С. 50-53.
2. Single European Act. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:11986U/TXT
3. European Cross-Border Cooperation on Health: Theory and Practice. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/cooperation/european-territorial/cbc_health/cbc_health_en.pdf
4. Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:11997D/TXT
5. Cross-border cooperation in healthcare. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690904/IPOL_STU(2021)690904_EN.pdf
6. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union Consolidated version of the Treaty on European Union Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union Protocols Annexes to the Treaty on the Functioning of the European Union Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/ed20231116#Text